

2017-11-16

Remissvar länstransportplan Gävleborg, diarienummer HN 2017/12

Utsläppen av växthusgaser ökar i Gävleborg, Sverige och världen. Den senaste klimatforskningen visar att klimatförändringarna är större än det värsta scenariot i rapporterna från 2007. Det innebär katastrofala följder. Vi måste agera kraftigt – nu!

Våra samhällen kommer med säkerhet att utsättas för större påfrestningar under de kommande åren än någon av oss har upplevt. Ju snabbare vi kan ställa om länet till hållbarhet desto bättre kommer våra medborgare att klara de kommande kriserna. Vi vill ha nollnettoutsläpp av växthusgaser till år 2030 - om 13 år!

Billig fossil energi kommer inte att finnas framöver. Hur ser vi då till att vi får fungerande samhällen? De måste se annorlunda ut. Det är genomgripande förändringar som krävs för att vi ska få ett fungerande samhälle där innevånarna kan få sina basbehov tillgodosedda. Matbehov, energiförsörjning och transporter måste kunna fungera när yttre tillförsel sinar. Startade vi omställningen i tid eller blir den för smärtsam?

Utgångspunkten i samhället i stort är en fortsatt tro på tillväxtekonomin, att ökad produktion och konsumtion förbättrar våra liv och att teknikutvecklingen kan lösa problemen. Det är dags att ifrågasätta den utgångspunkten. Ständig tillväxt på en begränsad planet fungerar inte. En ekonomisk och ekologisk kris som beror på sinande naturresurser går inte att konsumera sig ur!

Transporterna, särskilt lastbilstrafiken, ökar hela tiden. Konsumtionsmönstret att i allt större utsträckning göra långa fritidsresor med flyg är globalt ohållbart. Även inköpsvanorna att handla med bil på externa stormarknader, istället för på gångavstånd, ger stor miljöpåverkan. Ökad koncentration av produktion och lagerhållning ger starkt ökad transportlängd av oförändrad varumängd. Ofta finns lagren rullande på vägen till och med.

Det räcker inte med att byta till förnyelsebara energikällor. Transportmängden måste minska. Det finns många bra sätt att underlätta för "källsortering" av resor/transporter. Vi måste se till att det går att ta sig fram på ett mer hållbart sätt, både för gods och människor. En fungerande kollektivtrafik är nyckeln till ett gott Gävleborg att bo och verka i. Satsa på gång och cykel, järnväg, busstrafik och bygg system för samåkning, bilpooler m.m. Antalet bilar måste minska och drivas fossilfritt med el, biogas etc. Vid nybyggnation av vägar och järnvägar måste stor hänsyn tas till biologisk mångfald i skog och mark. Särskilt viktigt är det att värna om jordbruksmarken.

Förebyggande

Den övergripande skrivningen om att öka tillgängligheten utan att resa är mycket bra.

Vi ser positivt på alla åtgärder som kan minska transporter av gods och människor. Utveckling av resfria möten, digitalisering, fyrstegsprincipen, mobilitetskontor och beteendeförändringar är välkomna.

Cykling

Vi gillar att det finns en cykelplan för länet. Tyvärr missade vi remissrundan av den.

En vanlig utdelning på en infrastruktursatsning är 2 kr per satsad krona. Cykel ger 22 kr tillbaka, främst i form av förbättrad folkhälsa (källa: riksdagens cykelnätverk, riksdagsledamot Emma Wallrup). Seriosa cykelsatsningar boostar folkhälsan, renar luften, minskar klimatutsläppen och gör städerna trevligare att vistas i.

Cykelåkandet måste stimuleras. I Köpenhamn har de kommit väldigt långt. Där finns t ex supercykelbanor där trafikljusen är anpassade efter cyklar istället för bilar och cykelbanorna är extra breda där många pendlar. Cykelormen kallas en 4 meter bred cykelbro som knyter ihop ett viktigt cykelstråk. De har även separerade cykelbanor på båda sidor och förhöjda cykelbanor. Det här och mycket mer har lett till att det är lätt att göra rätt. Mer än hälften av invånarna i Köpenhamn cyklar till jobb och skola.

Det ska också vara självklart att cykeln ska kunna följa med på kollektivtrafiken. På vissa ställen har man ju också skaffat låncyklar som resenärer får använda, en bra tanke.

Skilj på gång- och cykelvägar. Gående och cyklister har olika behov och det kan bli onödiga konflikter.

Kollektivtrafik

Gävleborg har en fossilfri kollektivtrafik sen hösten 2017 står det i remissen. Stämmer det? Vi är nyfikna på hur det går till.

Alla satsningar på järnväg är bra. Vi tycker också att det är bra ur transportsynpunkt att satsa på en ny tågstation, Gävle Västra, strategiskt placerad nära lasarettet och högskolan. Dock med en brasklapp om klok markanvändning samt hänsyn till vatten och biologisk mångfald.

Att flytta över mer gods till järnväg och att elektrifiera järnvägen till Gävle Hamn är bra satsningar.

Det är också smart att planera bostäder för effektiv kollektivtrafik.

Upprustade hållplatser och pendlarparkeringar för cykel och bil underlättar också för ökat kollektivtrafikanvändande.

Det ska vara enkelt att åka kollektivt. Rakt och lättförståeligt och samma regler och taxor hos olika operatörer.

Tätare turer är bra, liksom fler turer på kvällstid och också gärna på helger.

Det ska vara enkelt och självklart att kunna ta med cykel på tåg och buss. Att antalet är begränsat orsakar stor frustration. Några väljer bilen istället för osäkerheten om man överhuvudtaget får med sig cykeln. Studera t ex hur Hallandstrafiken löst problemet. De har en halv vagn inredd för diverse olika behov. Mycket bra och flexibelt.

Transparens mellan olika operatörer. Det ska vara ETT och samma system oberoende av operatör eller trafikslag. Vi önskar ett nationellt kollektivtrafikkort!

Det finns massor att göra inom befintlig trafik för att få det enklare och smidigare för resenären. Det är viktigt att folk vågar åka kollektivt, känner sig trygga och bekväma med det.

Bil/lastbil

Spännande med elvägar.

Bra att inte satsa, i princip onödiga pengar, på 2+1-vägar.

En fossiloberoende fordonsflotta år 2030 innebär i princip att alla bilar som säljs de närmaste åren ska drivas av förnyelsebara drivmedel. En bil av t ex 2017 års modell torde rulla även 2030. Var finns strategin för den omställningen?

Markanvändning

Fossildriven matproduktion ger idag billig mat, men är till stor del producerad i andra länder. När oljan sinar och priset stiger – hur ser vår beredskap ut? Vi är övertygade om att vi måste bli mer självförsörjande. Matproduktionen är en nyckelfråga. Vi måste vara rädda om vår jordbruksmark och se till att den brukas optimalt. Vi måste stödja och utveckla jordbruket och den ekologiska matproduktionen i Gävleborg. Det finns en stor potential för egen matproduktion i trädgårdar och i städer. Egenodling, kolonirörelse och annan småskalig matproduktion måste stimuleras.

Vi saknar en analys av markanvändningen i länet. Vad behöver vi marken till för att klara vår försörjning? Vi behöver en plan för större självförsörjningsgrad när det gäller mat, med t ex inventering av lämplig mark för odling och förvaringsmöjligheter.

Naturskyddsföreningen Gävleborg genom

Lillian Lundin Stöt